

Schriftlicht

Gods handbereik

H.J.C.C.J. Wilschut

**Sta op, HERE! O God, hef uw hand op,
vergeet de ellendigen niet.**

**Waarom smaadt de goddeloze God, spreekt hij in zijn hart: Gij vraagt geen rekenschap.
Gij ziet het, want Gij aanschouwt moeite en verdriet,
om het in uw hand te leggen.**

**Op U verlaat zich de zwakke,
voor de wees zijt Gij een helper.**

(Psalm 10:12-14)

Menselijke boosaardigheid. De media stonden er bol van, ook weer in het jaar 2002. In Venlo werd een man doodgeslagen. Zomaar. Omdat hij iets zei over het verkeersgedrag van een ander. Eén van de vele voorbeelden. Telkens weer zijn er de berichten uit het Midden-Oosten. Mensen maken van zichzelf levende projectielen. Offeren eigen leven op om maar zoveel mogelijk anderen in de dood mee te slepen. Met als onvermijdelijk gevolg een vergeldingsactie. Verbijsterd vraag je je af: wanneer houdt het nu eens op? Here, dat U dat maar laat begaan! Here, waarom? Bent U er eigenlijk wel?

Het probleem

Menselijke boosaardigheid. De dichter van Psalm 10 kon er van dichtbij over meepraten. Goddelozen maken zich sterk. Terwijl armen en ellendigen het kind van de rekening zijn. Kwetsbare mensen zonder verweer. Goddelozen houden er struikroverspraktijken op na. Ze maken links en rechts slachtoffers, gaan desnoods over lijken. Sluipmoordenaars zijn het. En een plezier dat ze hebben! Niemand die ze tegenhoudt. Zelfs God niet.

Daar gaan deze goddelozen prat op. Wie doet ons wat? Zelfs God laat de zaken op hun beloop. Hardop zegt men: er is geen God. Daarmee bedoelen ze niet dat God niet bestaat. Maar dat God niets *doet*. Hij houdt Zich afzijdig. Hij zet zijn blik op oneindig, Hij wil niets zien. Denk niet dat God je rekenschap vraagt van je daden. Anders zou Hij je nu wel op de vingers tikken. Welnee. Ons kan niets gebeuren, ons zal niets overkomen! God bemoeit Zich nergens mee. Anders hadden wij, goddelozen, toch geen vrij spel?

Waar is de Here eigenlijk? Als kind van God zit je er maar mee. De goddelozen grijpen Gods verborgenheid en schijnbare afwezigheid aan om hun boosaardige gang te gaan. Natuurlijk, Gods kind weet het. Die brutale taal van de goddelozen is laster. Het is smaad voor God. Maar tegelijk is het voor jou als kind van God een probleem. Want je kunt wel belijden dat Gods hand de geschiedenis regeert, dat Hij het leven van de volken en van de enkele mens leidt. Maar waarom is daarvan soms zo weinig te zien? Als goddelozen ongestoord hun gang kunnen gaan, dwars tegen Gods geboden in, en dat ten koste ook van kinderen van God, waarom grijpt de Here dan niet in om te straffen en om zijn kinderen te helpen? Waarom bent U zo ver weg, Here? Waarom verbergt U Zich in tijden van nood? Waarom laat U het toe dat de goddeloze al die lastertaal uitslaat? In crisistijd wordt Gods hand onherkenbaar. God oogt als de grote Afwezige. Here, waarom? Waar bent U eigenlijk?

De uitweg

Het probleem van de dichter van Psalm 10 is bepaald geen theoretisch probleem. Hier worstelt een mens met zijn God. Je verwacht alles van de hand van God. Die overmachtige hand, die alles leidt en die alle tegenstand te sterk is. Maar die hand kan zo pijnlijk afwezig lijken. Dat is: de *God* van die hand kan zo pijnlijk ver weg lijken. De God van de almacht, die tegelijk de God van het recht en van de liefde is. Wat zie je er concreet van? Wat merk je van het goddelijk handbereik? Gaat het alles goed en voor de wind, dan is het niet zo moeilijk om Gods hand te erkennen en te prijzen. Maar nu als het tegen zit. Als goddeloosheid zich breed maakt. En het kwaad goede mensen treft. Dan kom je met God in de knoop te liggen. We vinden God niet meer in de feiten van alledag terug. En we grijpen met elkaar naar de wanhopige term 'Godsverduistering'. Er lijkt geen raakvlak meer te zijn tussen onze werkelijkheid en de werkelijkheid van God. Hoe kan het er anders allemaal zijn? Menselijke boosaardigheid. Goddeloosheid. Verzet tegen de christelijke kerk. Waarom laat God ook in mijn leven dat vreselijke toe? Waarom moest ik mijn man, mijn vrouw nu al missen? Waarom zag ik mijn kind geestelijk verongelukken? Waarom steeds maar die psychische strijd, waarom dat onmogelijke huwelijk? Here, waarom bent U zo ver weg? En als U dan niet ver weg *bent*, waarom *voelt* U dan soms zo ver weg?

En toch zegt de dichter van Psalm 10 het vertrouwen in God niet op. Hij heeft het spaans benauwd met de Here. Maar hij sluit zich niet bij de goddelozen aan. Nee, hij zoekt de uitweg van het gebed. Hij roept om de hand van God. Sta op, Here God! Hef uw hand op. Vergeet de ellendige niet! Die vraag heeft twee kanten. De dichter vraagt om straf voor de goddelozen. En om hulp voor Gods ellendigen. Here, grijp toch in! Geef van uw aanwezigheid daadwerkelijk blijk! Laat toch merken dat het niet waar is, wat de goddelozen zeggen: God vergeet het (vs. 11). Daar komt in één adem achteraan: Waarom smaadt de goddeloze God, spreekt hij in zijn hart: U vraagt geen rekenschap? En u begrijpt, de 'waarom?'-vraag van vs. 13 fungeert als drangreden voor het gebed in vs. 12. Here, zo kan het toch niet langer doorgaan?! Hier moet toch een einde aan komen? Dat kunt U toch niet over uw kant laten gaan?

De 'waarom?'-vraag van Psalm 10 is dus niet te vergelijken met die van iemand als Job. Job riep God op het matje. God moest het maar eens aan Job uitleggen, verantwoording aan hem afleggen. De 'waarom?'-vraag van Psalm 10 is van een heel ander kaliber. Het is de schreeuw van een mens in nood, een soort SOS-sigitaal. Here, waar bent U? Komt U toch! Grijp toch in! U kan ik niet missen! Terwijl uw hand zo pijnlijk afwezig lijkt.

Loutering

Herkent u de strijd van deze psalmdichter? Worstelt ook u met de vraag over Gods handbereik, waar God is, wanneer mensen hun boosaardige gang gaan? Voelde God in het jaar 2002 soms ook heel ver weg in uw eigen leven? Here, waarom verbergt U Zich, waar was U en bent U, terwijl ik U zo heel erg nodig heb - en wat merk ik van U?

Dat is voor een kind van God niet de makkelijkste tijd in zijn leven. Als je gemis van God ervaart. Alsof de bodem uit je bestaan zakt. Je bent nergens meer. In theorie weet je dat God regeert en dat alles uit zijn vaderhand naar je toekomt. Maar zit je in de narigheid, dan voelt het heus niet altijd zo. Integendeel zelfs. Dan kan God juist zo vreselijk op afstand voelen.

Maar al is het niet de gemakkelijkste tijd in je leven, het is ook niet de slechtste tijd. Ook in de tijd dat Hij Zich schijnbaar verbergt, is de Here met je bezig. Om je op deze manier iets duidelijk te maken. Hij wil je door dit pijnlijk gemis dichterbij Hem brengen. Je leert bidden en bij de Here aandringen als nooit tevoren. Sta op, Here, hef uw hand op! Grijp in, richtend en verlossend! Here, waarom? Here, waar bent U? Je houdt het niet uit in je gemis, je wilt, je moet wel naar de Here toe. Het wordt een oefening in bidden en zoeken. Het zal je band met de Here louteren. Tenminste, als je het gevecht aangaat en niet teleurgesteld het bijltje erbij neergooit. Als je worstelend in gebed naar de Here toe gaat, zoals de dichter van Psalm 10 het deed. Er gaat een heleboel vanzelfsprekendheids geloof op de helling. Gemakkelijke zekerheden worden je afgenomen en vlotte vrome babbels, waarin je voor het gemak de stoorzender van de zonde in deze wereld vergeet. Een stoorzender, die zich ook in je eigen hart laat gelden. En die God daar wil opruimen. Je kunt alleen nog maar roepen: Here, help! Dan ben je een boel illusies kwijt, ook over jezelf. Maar één ding wordt je steeds duidelijker: ik kan niet zonder de Here.

Hand-in-beweging

Er breekt vanaf vs. 14 een stuk geloofsrust bij de dichter door. U ziet het, want U aanschouwt moeite en verdriet om in het uw hand te leggen. Het is niet waar, per se niet waar wat de goddelozen beweren: dat God Zich afzijdig houdt, dat Hij zijn ogen afwendt en Hij niets wil zien. Gelukkig niet! Gods trouwe Vaderogen zien alles van nabij. Ons leven ligt open voor God. Hij ziet alles. Ook onze moeiten en ons verdriet. En Hij kijkt er inderdaad naar met *vaderogen*. Het gaat niet om koel registreren. God kijkt niet alleen met zijn ogen, maar tegelijk met zijn hart. Een hart vol liefde voor zijn kinderen. Gods zien is omzien naar. Een zien in bewogenheid en medelijden.

En Gods oog brengt zijn hand in beweging. U aanschouwt moeite en verdriet om het in uw hand te leggen. Daarbij kun je je afvragen: *wie* legt nu eigenlijk de moeite en het verdriet in Gods hand? Is het de Here zelf? Voor die opvatting kiest onze berijming (Ps. 10:6): 'U kent al onze zorg en ons verdriet. Dat alles legt U in uw vaderhand.' Maar je kunt het ook zo opvatten, dat de mens zijn moeite en verdriet in Gods hand legt. Dat is de keus van de Statenvertaling: 'Gij aanschouwt de moeite en het verdriet, opdat men het in Uwe hand geve.' Het is moeilijk om hier te kiezen. Voor allebei is wel iets te zeggen. Het gaat in beide gevallen om schriftuurlijke gedachten. God neemt onze nood in zijn hand. En wij mogen die nood in Gods hand leggen. Dat gaat samen op.

Maar hoe je ook kiest, in beide gevallen mag je als kind van God weten, dat je leeft onder Gods handbereik. Dat je met je nood en verdriet bij God welkom bent. Hij staat klaar met zijn heilzame hand. Die hand wil jouw nood en verdriet overnemen. Gods hand is naar ons uitgestrekt. Dragend. Helpend. Zorgend. Reddend.

Doorboorde handen

Want het is de hand van God in Christus. Denk bij de hand van God maar aan de doorboorde handen van onze Heiland. Handen, die onze diepste nood van ons overnamen, die van de zonde. Om ons ervan te bevrijden in de verzoening van de schuld. Aan die eens doorboorde handen heeft God de Vader nu alle macht in hemel en op aarde toevertrouwd en Hij strekt zijn hand naar ons uit. Ook wanneer God zijn hand nog niet opheft, richtend en reddend, ook dan is daar die hand. Om Christus. In Christus. Heilzaam aanwezig en actief. Om nood en verdriet van ons over te nemen. Onze last is onze God een zorg.

Dan blijven er vragen en ‘waaroms?’ Je krijgt geen pasklare antwoorden. Maar je mag jezelf met al je moeite en verdriet in goed vertrouwen in Gods handen weten. Die moeite en dat verdriet liggen helemaal voor Gods rekening. Wij hoeven ons er niet langer druk om te maken, dat doet onze God wel voor ons. Hij gaat ermee bezig, om er eens voorgoed een eind aan te maken. Je mag je nood bij de Here parkeren. Hij zal het alles tot een goed einde brengen, al snap jij vandaag niet hoe. Op U verlaat zich de zwakke, de wees. U bent de Helper geweest. Zo kennen we God. Weerloze mensen, mensen die alleen en hulpeloos in de wereld staan - waarvan de wees in die tijd zoveel als het toonbeeld was - hebben een sterke en liefdevolle God die voor zijn volk opkomt. Voordat Hij zijn hand opheft om orde op zaken te stellen, richtend en reddend, is die hand al heilzaam voor je bezig. Je kunt de zaak van jouw leven en van Gods kerk rustig aan de Here overlaten.

Dat verlamt niet. Dat brengt geen doffe berusting. Integendeel. Dan blijf je bidden om Gods ingrijpen. Here, verbreek de arm van de goddelozen, straf alle goddeloosheid af, laat er niets van over. En breng uw rijk van vrede tot overwinning. Maar al biddend raak je nu niet in paniek. Je weet dat niets Gods oog ontgaat en dat zijn hand naar jou is uitgestrekt. Je leeft onder zijn handbereik. Die hand houdt je overeind. Ook in moeite en verdriet. Omdat die nu Gods zaak zijn.

Triomf

Vandaar dat Psalm 10 zo triomfantelijk eindigt. De Here is Koning, eeuwig en altijd, de volken zijn vergaan uit Gods land. Ootmoedigen en armen hebben hun wens verkregen. Het staat er alsof het al gebeurd is, zo vast staat de gebedsverhoring. Het komt goed! Door alles heen werkt God in Christus heen naar zijn nieuwe wereld. Dan zullen alle goddelozen merken, dat God hun goddeloosheid wel degelijk gezien heeft. En dat Hij toch rekenschap vraagt. Goddelozen worden eens op hun goddeloosheid afgerekend. Maar ook Gods kinderen zullen dan merken, hoe Gods oog al hun nood en verdriet zag, dat zijn hand die van hen overnam, hoezeer onze nood Hem een zorg werd. Je mag binnengaan in zijn eeuwig koninkrijk, waar alle nood verdwenen is en alle tranen gedroogd worden.

Zonder Gods hand ben je als Gods kind nergens. Met die hand sta je eindeloos sterk.